

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань свободи слова

20 березня 2024 року

ЮРЧИШИН Я.Р. Отже, розпочинаємо. Дуже вам дякую. Ви у нас перші подалися, відповідно ви у нас перший кандидат. Я вас попрошу, щоб власне ми встигли в регламент вкластися до двох годин. Коротко, 3 хвилини, про ваше бачення, досвід у вас є. Чим би власне ви би бачили, які бачили би пріоритети роботи в Громадській раді – до 3 хвилин. І потім питання від членів комітету – ще 2 хвилини, так щоб ми в таймінг вклалися.

ТОМІЛЕНКО С.А. Спасибі, пане Ярославе, шановні колеги народні депутати Комітету свободи слова.

Для Національної спілки журналістів України ми розглядаємо як стратегічний партнер якби у владних кабінетах ваш комітет, і це певний інструмент захисту прав журналістів. Загалом ми розуміємо, що є ті повноваження, які наразі є у комітету. Хотілось би знову об'єднувати зусилля і в Громадській раді, і разом з вами щодо повернення повноважень щодо інформаційної політики от глобально, щоб в комплексі були і якби важелі впливу на ті проблемні ситуації, які виникають зі свободою слова і підтримкою медіа як майданчика.

Базово зараз ми розглядаємо звичайно, що ключовий орієнтир найближчий, ну, якби найближчий період, це ті виклики свободі слова, які саме через повномасштабне вторгнення є ключовими, ми визнаємо, що головним ворогом свободи слова для українських журналістів і медіа є Росія і її окупанти, тому відповідно на сьогодні ми бачимо це і питання солідарності з полоненими журналістами і ми хочемо, щоб наші спільні зусилля і кампанії, вони не лише були процесом, а й мали результат, щоб ми привітали журналістів на свободі і відповідно напрацювали на міжнародних майданчиках певні варіанти, які є.

Знову ж ми б хотіли і в Громадській раді, і загалом у співпраці напрацювати ще певні дієві механізми співпраці із українськими правоохоронцями в форматі реагування на порушення прав журналістів на контрольованій Україною території, зокрема це інструменти можуть бути з МВС, з Нацполіцією, з Офісом Генпрокуратури, з тим, щоб була певна координація. Тобто ми відкриті до співпраці і ми готові якби працювати. В нас найбільша журналістська організація і якби ми готові теж давати певну експертизу від журналістської редакції на ті проекти і ініціативи, які *(нерозбірливо)* ... Дякую. В мене все.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, пане Сергію.

Тоді спочатку в мене питання. Коли я з вами зустрічався, ви говорили про активну співпрацю на міжнародному рівні в Європейській федерації журналістів і в Міжнародній федерації журналістів. Чи ми можемо розраховувати залучення досвіду не лише власне українських медіа, а міжнародних медіа і якби адвокаційних компаній, зокрема там по полонених журналістах чи безпекових питаннях, так і для вдосконалення українського законодавства.

ТОМІЛЕНКО С.А. Так, звичайно ми готові долучати і експертизи наших колег з Міжнародної європейської федерації журналістів. Користуючись нагодою, зараз я вам хотів запропонувати, в мене була розмова з керівництвом Європейської федерації журналістів і ми пропонуємо найближчим часом зробити спільну зустріч керівництва Європейської федерації журналістів, Комітету з питань свободи слова, Спілки журналістів України саме щодо адвокації по полоненим журналістам щодо солідарності інструментів впливу. Тому ми звичайно і ми готові включати, в нас є ось це розуміння, так само і медіаекспертизи *(нерозбірливо)*. Європейської федерації, яка об'єднує такі ж як ми професійні асоціації, ми можемо просити про певну експертизу або про певні поради спілки журналістів з інших країн Європи, які можуть, можливо, чий досвід буде нам корисний та успішний. Італійська спілка журналістів, французька, Великобританія, Данія, Швеція і

тому подібне. Тому ми, звичайно, будемо залучати ось цю міжнародну експертизу.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую.

БРАГАР Є.В. Ну, ми Сергія Антоновича знаємо уже багато років. Ми вже знайомі в рамках роботи Комітету з питань свободи слова і ми працюємо досить давно. Тому, в принципі, питань до нього у мене немає.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую тоді, пане Сергію. Ми сьогодні заслуховуємо всіх кандидатів і одразу, власне, після заслуховування у нас планується прийняття рішення, повідомимо вас. Дуже дякуємо, що подалися. Насправді, надзвичайно важливо, щоб системно-утворюючі медійні організації були представлені у нас в Громадській раді. Дякую.

ТОМІЛЕНКО С.А. Спасибі. Удачі тоді вам, підтримуємо вашу роботу. Щасливо.

ЮРЧИШИН Я.Р. Навзаєм, щасливо.

(Мікрофони вимкнено)

Лізо, доброго дня. Чи нас чути? Мені здається, що це у Лізи виключений звук. Ми не чуємо.

У нас написано, що у вас відключений звук. Не чути. Добре. Давайте зараз спробуємо перенабрати ще раз. О! Тепер чути.

Лізо, доброго ранку. Дуже дякуємо, що подалися до нас у Громадську раду. Тут ми зараз з членами комітету, хто онлайн, хто офлайн. В межах 3 хвилин коротенько про власне ваші плани і цілі долучення до Громадської ради. І власне після того в межах 2 хвилин запитання, відповіді членів комітету.

КУЗЬМЕНКО Л.О. Добре. Я кілька слів скажу про себе. Я взагалі медіаекспертка з питань гендерної рівності, недискримінації і соціальної інклюзії. Вже 4 роки я членкиня Комісії з журналістської етики. Я подавала свою кандидатуру ... *(нерозбірливо)* У мене є також медійний досвід. Я 3 роки працювала на "Громадському радіо". Більше зараз фокусуюся на консультуванні міжнародних фондів і організацій, наприклад, Офіс Ради

Європи в Україні, ПРООН, ... *(нерозбірливо)*, ОБСЄ в Україні та інші. У мене є ...*(нерозбірливо)* права, ... *(нерозбірливо)*. І також я заснувала громадську організацію "Жінки в медіа", яка вже понад 5 років працює саме специфічно з гендерною рівністю у медійному контенті. І я думаю, що це надзвичайно важливо у контексті євроінтеграційних зобов'язань України, щоб Громадська рада допомагала Комітету з питань свободи слова там, де це можливо підсилувати гендерний компонент, ... *(нерозбірливо)* гендерну експертизу і наскрізно, зараз дуже популярне слово гендерний мейнстримінг, мало хто розуміє, що він означає, але по суті це про те, що нам не потрібно розділяти жінок і чоловіків, а, навпаки, потрібно ... *(нерозбірливо)* підкреслювати рівні права і можливості для обох статей і інтегрувати це і в редакційні процеси, і в контент.

Якщо є якісь запитання, я готова відповісти.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую.

У мене коротеньке питання. Зараз нам Європейський Парламент фактично ставить одну з рекомендацій – це проводити гендерну експертизу всіх медіа, всіх законопроектів. Звісно, по нашому комітету небагато законопроектів проходить, але чи ми можемо розраховувати, залучати вашу експертизу для такого аналізу?

КУЗЬМЕНКО Л.О. Так. У мене є такий досвід, я вже неодноразово співпрацювала з різними народними депутатами і депутатками і допомагала їм. Тому - так.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую.

КУЗЬМЕНКО Л.О. Це важливо.

ЮРЧИШИН Я.Р. Євгене.

БРАГАР Є.В. На вашу думку, наскільки часто у нас з'являються законопроекти, які порушують правила і норми гендерної рівності?

КУЗЬМЕНКО Л.О. Євгене, я вас погано чую. Можете, будь ласка, ще раз повторити?

БРАГАР Є.В. Наскільки часто у нас з'являються законопроекти, які порушують норми гендерної рівності?

КУЗЬМЕНКО Л.О. Давайте я повторюю, бо я погано почула. Наскільки часто в нас зустрічаються, ну приймаються власне законопроекти, так, які...

БРАГАР Є.В. Розглядаються, давайте, навіть.

КУЗЬМЕНКО Л.О. Просто я вас взагалі не чую.

БРАГАР Є.В. Навіть розглядаються. Так, наскільки часто у нас з'являються? Тобто навіть потрапляють на розгляд законопроекти, які порушують принцип гендерної рівності?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. І приклади.

КУЗЬМЕНКО Л.О. Тут же не обов'язково, щоб вони порушували, тут важливо, щоб вони інтегрували цей принцип. І саме тому важливо, я ж кажу, щоб ця тема ішла наскрізно. Зараз дуже багато ми говоримо про тему відновлення України і як ми будемо її відбудовувати після війни, і там теж дуже важливо враховувати гендерний компонент. Я думаю, що таких законопроектів було дуже багато, колись урядова Уповноважена з гендерної політики Катерина Левченко, з якою ми дуже тісно співпрацюємо, давала велике інтерв'ю і говорила про те, що нам потрібно ще 3 роки, щоб прийняти всі законодавчі ініціативи і всі наші зобов'язання по інтеграції з європейським законодавством. Тобто насправді дуже багато ще роботи. І це не про те, що... У нас, навпаки, дуже свідомий парламент, я не бачу таких ініціатив, які би йшли проти, ну, не знаю, сексистських ініціатив, так, але потрібно також відпрацювати не тільки мінус, а й плюс. І тут важлива якраз гендерна експертиза цих законопроектів.

БРАГАР Є.В. Тобто ми говоримо більше про профілактику ніж про лікування, так?

КУЗЬМЕНКО Л.О. Я би казала - так, але ми ж не знаємо, яким чином у нас, якщо у нас будуть після закінчення воєнного стану вибори, наприклад,

ми ж не знаємо, як поміняється у нас склад парламенту і які у нас можуть бути законодавчі ініціативи.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую. Євгене, чи є ще питання? Дякую, Лізо.

КУЗЬМЕНКО Л.О. Ми з Євгеном зустрічалися, до речі, він приходив на наш захід, який стосувався гендерної рівності. Тому він має бути обізнаним.

ЮРЧИШИН Я.Р. В нас комітет дуже обізнаний і в потребі, і власне в роботі на цьому напрямку. Але я думаю, що ваше долучення до Громадської ради ще посилить нашу експертизу в цьому напрямку. Ми зараз проводимо співбесіди з усіма кандидатами. Сьогодні плановано засідання, власне, вже голосування про склад, про результати вам повідомимо. Дуже дякуємо, що готові долучитися.

КУЗЬМЕНКО Л.О. Гарного дня.

ЮРЧИШИН Я.Р. Навзаєм.

КУЗЬМЕНКО Л.О. Дякую за вашу роботу. До побачення.

КОЗЛОВ М.В. Романюк на зв'язку.

ЮРЧИШИН Я.Р. Добре. Давайте.

Доброго дня, Оксано. Дуже дякую, що подалися до нас на кандидатуру до складу Громадської ради. У нас зараз, власне, відбуваються співбесіди з усіма кандидатами. Три хвилини коротко про пріоритети, як ви бачите свою роботу в Громадській раді, чим ви можете допомогти, власне, Комітету з питань свободи слова. Потім дві хвилини питання, власне, від членів комітету. У нас частина офлайн, частина онлайн. Прошу.

РОМАНЮК О.М. Дякую. Я бачу свою співпрацю з комітетом на кількох моментах. По-перше, ми робимо моніторинг порушень свободи слова і комітет для нас є важливою платформою для того, щоб реагувати на тренди, на якісь грубі кейси порушень, розробляти якісь ідеї для того, щоб таких порушень далі не було.

Другий момент для нас – це можливість законодавчих ініціатив в сфері свободи слова. Ми дуже вітаємо відродження роботи комітету і сподіваємось

на те, що права журналістів будуть краще захищені і ми зможемо разом з вами просувати якісь ідеї можливо на рівні парламенту.

І третій момент – це діалогова платформа. Комітет для нас є важливим майданчиком зустрічей з стейкхолдерами у сфері свободи слова, захисту прав журналістів. І ми би були раді, аби ви взяли на себе таку важливу роль. І ми готові також долучитися до цього нашого ресурсу. Ми робимо моніторинг, як ви знаєте, свободи слова, ми робимо моніторинг і документування злочинів русні. У нас є регіональна мережа в усіх регіонах України, у нас є 11 хабів по всій Україні. До речі, може, якщо ви захочете відвідати з візитами, можна подумати над якоюсь такою ідеєю.

Ну, власне, також вбачаємо можливості тут і перспективи для міжнародної співпраці. Тому от таке.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, Оксано. У мене тоді, власне, питання по міжнародній співпраці. Я ж правильно розумію, Інститут масової інформації фактично є партнером "Репортерів без кордонів" і допомагає організації працювати в Україні, так?

РОМАНЮК О.М. Так. Ми є українським партнером "Репортерів без кордонів", також ми є українським партнером Freedom House і єдиною українською організацією, яка є членом міжнародної мережі ... (*нерозбірливо*), це мережа всесвітня, яка об'єднує медійні організації, які захищають якраз свободу слова і права журналістів.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую.

Євгенію, питання.

БРАГАР Є.В. У багатьох журналістів є питання з приводу Закону про медіа. Скажіть, будь ласка, які саме зміни в Закон про медіа ви запропонували б?

РОМАНЮК О.М. Саме зміни в Закон про медіа...

БРАГАР Є.В. Чи він ідеальний, на вашу думку?

РОМАНЮК О.М. Ні, він не ідеальний. І мене турбує там кілька моментів, але я би їх розділила на два моменти. Один момент такий

основоположний, він стосується діяльності Нацради, як ви знаєте. Але цей момент, його можна вирішити лише шляхом зміни в Конституцію. Тому я навіть не знаю, коли це буде можливо.

А другий момент, це технічні моменти, що стосуються різних аспектів, наприклад, реагування на джинсу, чи якщо стосується там ... *(нерозбірливо)* якісь нюанси, пов'язані з Суспільним чи з онлайн-медіа. Ну в мене є багато пропозицій, що стосуються онлайн-медіа напевне, тому що ми на цьому спеціалізуємося.

Мене цікавлять також зміни до Закону про рекламу. У нас є...

БРАГАР Є.В. Розкажіть ваше бачення про онлайн-медіа. Ви ж почали а), скажіть і б).

РОМАНЮК О.М. Я вважаю, позитивний момент в тому, що онлайн-медіа отримали статус медіа. До того, як вступив в дію цей закон, у нас була проблема з правоохоронними органами, оскільки журналісти онлайн-медіа не вважалися журналістами офіційними і правоохоронні органи вимагали в них... Ну я думаю, що ви прекрасно це знаєте.

Я вважаю, що нам потрібно подивитися на перспективу, подивитися на соціальні мережі, подивитися на ютуб-канали, подивитися на телеги і зрозуміти, що ми прирівнюємо їхній статус до журналістів. І якщо так, то як ми взагалі їх оцінюємо. Світ розвивається, всі рухаються в ютуб. Я вважаю, що телеги – це така роздута бульбашка ситуативна, і насправді майбутнє все ж таки за відео.

Ця історія жодним чином у нас в законодавстві не відрефлексована. Наразі у нас не існує взагалі ніякого там визначення, вони можуть реєструватися як онлайн-медіа, але це все ж таки трохи не те. І у нас тут велике питання як ми їх взагалі оцінюємо.

Ми запустили новий моніторинг минулого року, там ми моніторимо суцього права блогерів, і можливо комітету треба теж подивитися і спланувати свій порядок дій. Я також планую насправді, от ви знаєте, ми робимо "білий" список медіа. Ми думаємо над тим, щоб запускати щось типу

"білого" списку телеграм-каналів чи "білого" списку YouTube-каналів, поділити його на 4 сегменти: це новини, це суспільно-політичний якийсь там блогінг, освітній і розважальний контент. Подивимося. Зрозуміло, що там не буде таких жорстких критеріїв, як в онлайн-медіа.

Ще питання по рекламі у нас є, тому що ринок реклами – це дике поле. У нас законодавство дуже застаріле. Ми запропонували наші зміни до законодавства. Я знаю, що працює робоча група.

БРАГАР Є.В. Ну, це в принципі навіть не наше питання, це більше питання Комітету інформаційної політики.

РОМАНЮК О.М. Так. Це таке, так.

Наше питання – це питання статусу. І грубо кажучи, якщо нападають, як ми реагуємо, якщо ця людина не має журналістського статусу, яка наша позиція.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, Оксано.

Зрозуміло, що роботи більше ніж досить. Але добре, що до нас включаються і наші помічники, домашні улюбленці – це гарантує, що ми будемо ще більш ефективними.

Ми сьогодні проводимо співбесіди з усіма учасниками. Після цього будемо визначатися. Дуже дякую, що ви подалися. Тоді до зв'язку.

РОМАНЮК О.М. Дуже дякую. До зв'язку. Щасливо.

КОЗЛОВ М.В. Іванов Валерій Феліксович.

ЮРЧИШИН Я.Р. Добрий день, шановний пане Валерію Феліксовичу! Вітаю вас на засіданні Комітету з питань свободи слова. Дуже дякуємо, що подалися вчергове до нас, до Громадської ради. Звісно, стабільність і інституційна пам'ять нам критично необхідна.

У нас присутні члени комітету як онлайн, так і офлайн. Прохання у межах трьох хвилин розказати про ваші пріоритети роботи як імовірно члена Громадської ради при комітеті – десь до 3 хвилин, потім 2 хвилини – питання-відповіді від членів комітету...

ІВАНОВ В.Ф. Я перепрошую, я не почув прохання і останні слова. Що треба зробити?

ЮРЧИШИН Я.Р. Коротко про ваші пріоритети в роботі.

ІВАНОВ В.Ф. Окей. Пріоритети, дійсно можна коротко – це підтримка законодавчої діяльності з утвердження свободи слова. Я брав участь у створенні законопроектів ще з 90-х років, починаючи з перших. Я, відверто кажучи, і колеги завжди орієнтувалися на західні зразки, брали положення і адаптували з німецького, французького законодавства. Я вважаю, що у нас твердий вектор на Європу, і тому треба звідти і брати.

Щодо конкретних законопроектів, то тут у мене пріоритетів немає, бо, мені здається, це парламентський комітет має вирішувати, а ми маємо допомагати як можемо і дивитися, щоб це дійсно було в дусі європейських традицій, як завжди.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже.

Ви продовжуєте викладацьку діяльність? Я так розумію. Правильно?

ІВАНОВ В.Ф. Я викладаю з 1989 року в Інституті журналістики. Тут є факультет Київського національного імені Шевченка, і я очолюю громадську організацію "Академія української преси" – це найактивніша організація в Україні, і ми за час війни вже здійснили майже 700 заходів (685 мені здається). Тобто у нас, як правило, ідуть паралельно в кількох місцях України заходи, і тут ми робимо на порядок більше, ніж будь-яка інша громадська організація в медіа сфері.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, пане Валерію.

Власне тоді буде прохання зокрема і допомагати в залученні молодшого покоління і діючого покоління журналістики, так, для якихось ширших обговорень, у вас така можливість є. Будемо надзвичайно вдячні.

Євгене, маєш питання? Питання від Євгена.

БРАГАР Є.В. Які б ви запропонували законодавчі ініціативи зараз до Верховної Ради?

ІВАНОВ В.Ф. Прошу?

БРАГАР Є.В. Які б ви запропонували законодавчі ініціативи зараз?

ІВАНОВ В.Ф. Ну зараз я би не пропонував ніяких. Я ж кажу, що в мене пріоритетів немає, зараз пріоритет - практична діяльність і от на лінії фронту ми сприяємо журналістам, і возимо журналістів, і сприяємо, ну це в нас з американським посольством проект. І з німецьким ми допомагаємо обладнанням журналістам. У мене зараз от, відверто кажучи, якимось в теоретичному плані і в плані законодавчому жодних пріоритетів. Такий час, що більше вимагає дій і більше якимось до цього.

БРАГАР Є.В. Дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, Валерію Феліксовичу. Ми зараз проводимо співбесіди сьогодні з усіма, хто подався до Громадської ради. Відразу після засідання будемо визначатися. Дуже дякую, що ви подалися. Дуже сподіваюся на плідну співпрацю.

ІВАНОВ В.Ф. Добре. В будь-якому випадку будемо співпрацювати. Вийде, не вийде, але чим можу, буду допомагати. До побачення.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую. До побачення.

Погорелов, так. Погорелов зараз.

Так, доброго дня, пане Олексію. Чи чути нас добре?

ПОГОРЕЛОВ О.В. Так, прекрасно.

ЮРЧИШИН Я.Р. Пане Олексію, дуже дякую, що подалися до нас в Громадську раду, що готові далі продовжувати цю громадську роботу. Ми зараз на засіданні комітету, є колеги онлайн, є колеги офлайн.

Будь ласка, в межах 3-х хвилин представте ваші пріоритети роботи в Громадській раді за умови вашого обрання, а після того ще хвилинок 2 питання-відповіді членам комітету.

ПОГОРЕЛОВ О.В. Дякую за можливість. Вітаю, колеги. Щодо пріоритетів, пряма відповідь.

Оскільки я є достатньо довгий час головою спочатку Української асоціації видавців політичної преси, а після перейменування вона Українська Асоціація Медіа Бізнесу, відповідно й пріоритети в неї стосуються того, яким

чином в роботі законодавчого органу і питаннях свободи медіа може бути врахована позиція медіа індустрії в частині видавців. Тобто оскільки це вже давно не просто преса, тобто це не газети, не тільки газети й журнали, це питання видавничої діяльності на різних платформах, починаючи з традиційних друкованих і завершуючи сучасними цифровими. Останні, мабуть, 5-6 років дуже багато роботи з місцевими медіа і я думаю, що зараз пріоритет... Ну не скільки підтримка, не хочу сказати про підтримку, бо це не дуже, ну це часткова інформація, розвиток, скажімо так, розвиток місцевих медіа, він важливий з точки зору розвитку громад, з точки зору майбутнього відновлення, залучення громад до вирішення їхніх проблем на місцях, бо це окрема історія, як на мене, важлива. І тут не стільки навіть питання про гроші, скільки питання про розвиток громад. І ми разом могли б щось в цьому корисного зробити.

Крім того, на останок, я є членом Комісії з журналістської етики, але є окремі представники з КЖЕ, то вони про себе скажуть окремо.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так. Дякую дуже. Ну в нас фактично ви вже третій представник цього етичного об'єднання. І це дуже добре. Я так розумію, що у вас така достатньо цікава позиція, що ви з одного боку представники медіа бізнесу як окремого стейкхолдера, а з іншого боку і залучені до представництва власне видавництв, тобто медіа як вже медіа. Так? Підкажіть, будь ласка, наскільки власне зараз бізнес активний, які він бачить пріоритети в розвитку законодавства? Тобто що от власне з точки зору медіа як бізнесу комітет міг би доопрацювати, які пріоритети поставити?

ПОГОРЕЛОВ О.В. Є стара проблема, яка зараз через війну не є настільки актуальною, але про неї не варто забувати. Це проблема розвитку місцевих медіа. Законом поки що не встановлена рівність різних каналів. Я маю на увазі фінансування з місцевих бюджетів, яке законом для радіоорганізацій і заборонено законом для інших організацій. Тобто це було після Закону про роздержавлення, коли в процесі роздержавлення періодичні медіа були виведені зі статусу незалежних, такі, які мають фінансуватися

самі, які заборонено фінансувати прямим бюджетним фінансуванням з місцевих бюджетів, для телерадіоорганізацій цього не зроблено, і більше того, в законі прописано, що місцевий бюджет може напряду фінансувати зарплати та інші поточні витрати телерадіоорганізацій. На мою думку, це не є справедливим. Війна, тому зараз неактуально, але ця проблема є, вона в законодавстві і вона вилізе як тільки ми почнемо займатися розбудовою і відновленням, тому що як діє місцева влада? Вони дивляться в законі і кажуть: ага, законом передбачено, що я можу фінансувати телебачення, я буду фінансувати телебачення, а ви хто, а ви видавці, йдіть ... *(нерозбірливо)*, йдіть через тендерні процедури. Тобто ця історія.

Друга історія полягає в розвитку медіа громад, які прописані для аудіовізуальних медіа громад в Законі про медіа, і відсутні інші види медіа громад. А поточну роботу, навіть дослідження Інтерньюз минулого року і позаминулого року це підкреслюють – на місцях місцеві новини споживаються переважно з місцевих медіа і переважно з місцевої преси друкованої. Ну не буду займати час. Реально дуже багато роблять місцеві медіа. І як на мене, це питання вартує уваги Комітету з питань свободи слова.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую. Тобто в принципі ваша експертиза в місцевих медіа може допомогти нам більше уваги приділити саме цьому сегменту. Дуже дякую. Не тільки це, але це надзвичайно важливо, особливо в процесі нашої, я думаю, ми повернемося до децентралізації, а там важливість регіональних локальних медіа буде знову ж таки дуже-дуже актуальною.

Євгене.

БРАГАР Є.В. Я задав би питання по Закону про медіа, але пан Олексій і так вже відповів.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую тоді, пане Олексію. Дуже дякую вам за ґрунтовні відповіді. Дякую, що можете бути представником такого важливого стейкхолдера як бізнес.

Ми зараз проводимо співбесіди з усіма кандидатами. Сьогодні заплановане вже голосування по складу. І відповідно ми вас повідомимо про результат. Дуже дякую, що подалися, сподіваюся на співпрацю.

ПОГОРЕЛОВ О.В. Дуже дякую, колеги, за можливість у будь-якій формі попрацювати разом.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякуємо. До побачення.

ПОГОРЕЛОВ О.В. Гарного дня.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так, Типусяк.

ТИПУСЯК М.І. Доброго дня.

ЮРЧИШИН Я.Р. Доброго дня. Чи нас чути?

ТИПУСЯК М.І. Так.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так, чути. Чудово.

Дякую, пане Миколо, що подалися до складу Громадської ради при Комітеті Верховної Ради України з питань свободи слова. Тут ми зараз на комітеті, хто з колег офлайн, хто онлайн, заслуховуємо всіх кандидатів і до вас коротенько в межах 3 хвилин питання, які ви бачите власні пріоритети роботи в Громадській раді, після того 2 хвилини запитання від членів комітету, тих, хто присутні офлайн, бо так буде технологічно легше. Ну і власне починаємо з пріоритетів.

ТИПУСЯК М.І. Якщо говорити про мої пріоритети, то я би хотів використати свій досвід, я вже тривалий час працюю в медіа, телебачення, сайти, колись займався газетою, і розумію ринок, я працюю директором з маркетингу, виклики ринку і я би хотів залучити свої знання, свій досвід для того, щоб допомогти напрацьовувати, скажімо так, ділитися ним з працівниками, з комітетом і для того, щоб українське законодавство, Верховна Рада допомагала медіа як четвертій владі адекватно розвиватися в напрямку цивілізованих суспільств, реагувати певною мірою, є такі складні виклики, як компанії бік-теку або там вимірювання. І я планував і пропоную свої знання, свій досвід для залучення в розробку можливих законопроектів і законів або якихось інших документів, які будуть допомагати медіа

українським ставати незалежними, якісними і виконувати свою важливу суспільну роль, оскільки медіа має надзвичайно велику відповідальність суспільну, це не звичайний бізнес.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. А детальніше, будь ласка, про власне вимірювання і бік-тек, так. Тобто які можливо вже на старті є ідеї, щоб можна було би в цьому вдосконалити? Бо нарікання між різними медіа про там специфіку вимірювання, ці піко-метри чи як їх там, ну вони достатньо часті. Так? І як би є, не знаю, наскільки аргументовані, але підозри про те, що робота ведеться в інтересах великих медіа груп. Так? Власне які ідеї в цьому напрямку можливо вже є на старті?

ТИПУСЯК М.І. Так, я тоді, оскільки це коротке інтерв'ю, я так коротко окреслю, бо я тим давно займаюся, ми ще колись протистояли цим великим групам. Але суть ідеї така, що тривалий час медіавимірювання у нас формується і зараз у великій мірі з таким, на базі, що окей, вимірювання потрібні рекламодавцям, щоб міряти їхню рекламу, а оскільки рекламодавцям треба великі канали, значить, великі канали організують вимірювання. Як на мене, це хибна думка, оскільки вимірювання медіаспоживання, крім рекламодавців, потрібне як і для суспільства, щоб розуміти, як відбувається медіаспоживання, так і для державних органів, щоб розуміти, як і хто впливає на суспільну думку. Тобто медіавимірювання це більше ніж реклама. Але оскільки великі у нас завжди внаслідок тих чи інших історичних, мабуть, традицій, склалося так, що якщо є дуже великі, вони намагаються все підняти під себе, то мені здається, що тут зараз якраз цей процес, коли можна долучивши і сили комітету, ініціювати такий державний суспільний розлогий діалог з залученням Суспільного мовника, інших організацій, щоб сформувавши загальні вимірювання, де вони будуть рівновіддалені від всіх гравців ринку, вони будуть допомагати залучати всіх, хто хоче, щоб їх вимірювали. І вони би мали бути, ну створена така організація недержавна, але яка буде забезпечувати цю довіру. І мені здається, тут держава може відіграти і повинна відіграти тут свою важливу

роль. Ви як майданчик для спілкування, як майданчик для формування і можливо залучення якихось партнерів із закордону і для того щоб забезпечити цю рівність і певні принципи. Це якщо щодо вимірювань.

Зараз якраз це гарний час, тому що актуальні контракти ... *(нерозбірливо)* закінчилися, і про це на часі, вже розмови про це йдуть просто без залучення держави, так би мовити.

А про бік-тек, тут складніше питання, але тут є європейський досвід, вони теж бачать цю загрозу. Чим далі, тим більше рекламних грошей отримують компанії бік-теку і ми розуміємо, що ці гроші виходять з ринку і залишаються нам в ПДВ. По факту це ризик для медіа, оскільки рано чи пізно ПДВ, ну, це буде зовсім небагато, плюс ПДВ перерозподіляється не серед медіа, не серед журналістів, а взагалі в державі, і відповідно якщо зараз на цей виклик не зреагувати, то в майбутньому ми побачимо, що компанії бік-теку будуть формувати суспільний порядок денний і в Україні в тому числі.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякуємо, Миколо.

Питання, Євгене.

БРАГАР Є.В. Та в принципі питань немає, хоча, скажіть, будь ласка, яке ваше ставлення до Закону про медіа та які зміни ви б до нього запропонували?

ТИПУСЯК М.І. Я вважаю, що це важливий закон. І добре, що його ухвалили. Змін у мене поки що немає, я не аналізував, які б треба було б зміни. Мені здається, що важливо, щоб він почав діяти, щоб пройшла реєстрація, сформувалися органи співрегулювання, набулася певна практика. Звичайно, медіа як надзвичайно важливий, як я вже казав, суспільний функціональний учасник процесу, важливо, щоб був закон, який окреслює рамки, це дуже важлива історія.

БРАГАР Є.В. Дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, пане Миколо.

Ми власне зараз заслуховуємо всіх кандидатів. Сьогодні після заслуховування планується власне обговорення і вже голосування по складу Громадської ради. За будь-якого рішення, дуже сподіваємося на співпрацю, дякую, що подалися, і будемо вас інформувати. До зв'язку.

ТИПУСЯК М.І. Дякую, до зустрічі.

КОЗЛОВ М.В. Савчук?

ЮРЧИШИН Я.Р. Так-так. Пане Тарасе, добрий день!

САВЧУК Т. В. Добрий день!

ЮРЧИШИН Я.Р. Чути, видно добре. Я вас вітаю на засіданні Комітету з питань свободи слова. Дуже дякую, що ви подалися до складу Громадської ради при Комітеті Верховної Ради України. Тут присутні онлайн і офлайн члени комітету. Зараз я би вас дуже просив в межах трьох хвилин ваші пріоритети в роботі як можливого члена Громадської ради, після того до двох хвилин питання від членів комітету. Будь ласка.

САВЧУК Т.В. Трошки хвилювався загалом. Я працюю давно в пресі, починаючи з двохтисячних років, тобто цього року в мене буде вже ювілей 25 років в ЗМІ. І за свою діяльність дуже багато стикався з всілякими речами, які відбуваються. І зараз, напевно, чи не найкращий час долучитися до процесів змін в ЗМІ для покращення, для наведення ладу, тому що ви розумієте, що все дуже непросто, все загалом навіть дуже складно. Навіть будучи зараз, коли, зареєструвавши сайти, перереєструвавши газети, я все одно стикаюся з такими речами, які мені би здавалося, що вони вже не мали би бути. Тому якось, коли почув про те, що формується Громадська рада, вирішив долучитися, ще і попередній досвід якось використати, для того щоб бути в ситуації і по можливості впливати.

ЮРЧИШИН Я.Р. Тобто я так розумію, у вас більше таке бачення оперативної діяльності, як виявлення якихось негативних фактів і реагування на них. Правильно?

САВЧУК Т.В. Напевно, що не тільки, тому що зараз, от коли вже є як би Закон про ЗМІ, у мене там так само є достатньо зауважень, скажемо так, з

власного досвіду. Недосконалостей є дуже багато. Я розумію, що досконалості досягнути не можна, але це мають недосконалості такі речі, які не дають цілком нормально працювати.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, дякую.

Тоді питання Євгена, в принципі, тут дуже напрошується традиційне.

БРАГАР Є.В. Так, одразу: схвалення Закону про медіа, яка позиція? І я бачу тут у вас по резюме, що ви – помічник-консультант народного депутата Андрія Шараськіна. Чи бажаєте ви залучити вашого начальника до роботи нашого комітету і чи не вбачаєте ви в статусі помічника і члена Громадської ради конфлікту інтересів?

САВЧУК Т.В. Так, я помічник Андрія Шараськіна. Він ніби працює в Комітеті міжнародного співробітництва, міжпарламентського. Якщо я правильно зрозумів, ви кажете, що це може бути проблемою, якщо я помічник і буду...

БРАГАР Є.В. Ні-ні, я просто питаю про ваше ставлення.

САВЧУК Т.В. ... *(нерозбірливо)* практично з дитинства. І коли він став депутатом, пройшовши по списку, він же з Тернополя виїхав і тут практично, що в нього залишилось мало друзів. І тому я якби його представник тут, в Тернополі, в області. Організую йому зустрічі, допомагаю йому тут з виборцями. Тобто це така робота, яка... Допомагаю депутату, скажімо так.

БРАГАР Є.В. А ваше ставлення до Закону про медіа та пропозиції змін до Закону про медіа?

САВЧУК Т.В. Прошу?

БРАГАР Є.В. Ваше ставлення до Закону про медіа та потенційні зміни, які б ви запропонували зміни до Закону про медіа?

САВЧУК Т.А. ... *(нерозбірливо)*. Зміни пропонувати?

БРАГАР Є.В. Закон про медіа. Прийнято Закон про медіа, яке ваше ставлення, чи прийнятий він в хорошому вигляді, чи варто до нього внести зміни?

САВЧУК Т.В. Поганий зв'язок. У нас приміщення напівпідвальне і у мене все розпливається. Сьогодні такий день, що мені призначили чергування, і зв'язок геть...

ЮРЧИШИН Я.Р. Які б ви запропонували зміни до Закону про медіа?

САВЧУК Т.В. То це багато говорити. Я ... *(нерозбірливо)*, але зараз не готовий. У мене...

ЮРЧИШИН Я.Р. Тоді головне.

САВЧУК Т.В. Ми з року напевне 2006-го, працюючи в міській газеті комунальній, ми вже тоді стикнулися з ... *(нерозбірливо)*, і коли почався процес роздержавлення, ми дуже багато з цими проблемами стикалися. І ще тоді ми товаришували з Андрієм Шевченко. Я пам'ятаю, він тоді готував цей закон, він був активний в цьому питанні, і ми тут на місці працювали. У мене є багато і старих записів, і тепер за це я так швидко не скажу, мені треба підготуватися. Ну це складно все, тому що там зараз до 31 травня треба перереєструвати всі газети, а потім, ну складно, це дуже багато говорити треба. Я зараз зіткнувся з такими речами, про які я навіть не думав, що це може бути.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже.

Колеги, чи є ще питання? Немає. Добре.

Дякую, пане Тарасе, за те, що подалися. Сьогодні у нас тривають співбесіди з усіма учасниками. За результатами співбесід ми будемо вже формувати раду. Вас повідомимо про наше рішення. Сподіваюся незалежно від рішення на подальшу співпрацю.

Дякую. І Андрію вітання. До побачення.

САВЧУК Т.В. До побачення.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так, Попова Тетяна.

Добрий день, пані Тетяно. Чекаємо, поки ви зафіксуєтесь.

Я поки від імені комітету подякую вам, що ви подалися до складу Громадської ради. Зараз у нас всі присутні члени комітету, окрім тих, які з

об'єктивних міркувань перебувають у місцях обмеження свободи і не можуть бути присутні.

Коротенько для початку попросимо вас у межах трьох хвилин розказати про ваші пріоритети як членкині Громадської ради. І потім десь до двох хвилин питання-відповіді від колег з комітету. Тоді прошу про пріоритети.

ПОПОВА Т.В. Дивіться, я займалася вже в принципі питаннями захисту журналістів і їх право на професію. По-перше, я цим займалася, коли була ще заступником міністра, потім коли я пішла звідти, ми зробили індекс атак на журналістів. З 2017 року кожен місяць ми вели цей індекс. Зараз звісно з війною ми вже можемо тільки оцінювати кількість поранених і загиблих журналістів, тому що це найбільший пріоритет.

І в принципі я готова приймати участь у Громадській раді із відносно якихось кейсів, які треба розбирати, і відносно підготовки чи аналізу законопроектів, які будуть стосуватися роботи журналістів чи галузі медіа в цілому. Знов-таки я мала до цього стосунк, ми займалися такою роботою, коли я була головою медіа комітету Американської палати. Зараз я перейшла і створила медіа комітет у Французькій палаті, де ми в принципі також будемо робити аналіз законопроектів, якщо вони будуть стосуватися галузі медіа. Але я не проти робити це і допомагати вашому комітету.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. Колеги, чи є питання?

БРАГАР Є.В. Та в принципі немає.

ЮРЧИШИН Я.Р. Пані Тетяно, зважаючи на ваш досвід і власне ваші пріоритети, в принципі питань у колег немає

Нам справді буде надзвичайно цікаво залучати можливості зокрема наших партнерів у Сполучених Штатах, у Франції, бо власне зважаючи на те, що бізнес міжнародний зараз надзвичайно великий стейкхолдер у нашій медіасфері, а регуляції ми зараз намагаємось адаптувати до європейських стандартів, звісно, запит на таку роботу точно буде. Дуже вам дякую, що ви подалися ще раз.

Ми сьогодні проводимо співбесіди такі коротенькі власне з усіма кандидатами і за результатами співбесід буде вже голосування складу Ради, ми вас про результати повідомимо. Дуже вам дякую.

ПОПОВА Т.В. Так, звісно, ми будемо раді бачити, я вже як голова медіакомітету у Французькій палаті буду рада бачити представника вашого комітету, щоб ви нам розказали там, у Французькій палаті, що ви саме робите і як французьких журналістів і французькі ЗМІ ви зможете захистити.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. Разом знайдемо ці механізми. Дякую. Тоді до побачення.

ПОПОВА Т.В. До побачення.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так, Соломаха Андрій. Член керівного комітету Проекту Ради Європи.

Пане Андрію, доброго дня. Чи чути?

СОЛОМАХА А.М. День добрий. Чутно.

ЮРЧИШИН Я.Р. Чудово. Пане Андрію, дуже дякуємо від імені комітету за те, що подали свою кандидатуру до складу Громадської ради при Комітеті Верховної Ради зі свободи слова. Тут у нас є представники, весь склад власне комітету.

СОЛОМАХА А.М. Вітаю всіх.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ми би вас зараз попросили оперативно, в межах трьох хвилин, розповісти про ваші пріоритети як ймовірного члена Громадської ради при комітеті. Десь до трьох хвилин. Ну і дві хвилини питання від членів комітету, якщо такі будуть. Прошу.

СОЛОМАХА А.М. Так, день добрий. Вчора спеціально відкрив Положення про Комітет з питань свободи слова, ще раз перевірів, що це саме те, що мені потрібно, впевнився, що цілі комітету співпадають з тим, що я для себе там в голові склав.

Коротко про себе. Я співпрацюю, член Асоціації правовласників та постачальників контенту. Працюю на ОТТ-платформі "Омега ТВ", це українська сто відсотків платформа ОТТ, яка працює в основному на B2B

ринку з провайдерами Інтернету по всій Україні. Маємо там партнерську мережу близько 200 провайдерів.

Чому свобода слова? Розумію, що з розвитком мультиплатформеності якісь саме засоби доставки інформації до людей, вони оперативно змінюються з такою швидкістю, що ми за ними не встигаємо, кожні 2-3 роки виникає нова платформа, але базові засади свободи слова та журналістської діяльності, вони, як не дивно, не змінюються десятиріччями. І проблеми журналістів за останні 20 років, скажемо так, якщо не брати нюанси, так, то вони теж незмінні, на жаль. На жаль, вони незмінні. Тому бачачи, що вектор розвитку медіа змінюється від якихось технологічних способів доставки інформації до все-таки базових речей, це саме діяльність журналістів, це контент, вирішив, що на даному етапі розвитку медіа все-таки свобода слова та свобода діяльності журналістів стають взагалі стовідсотковим пріоритетом. Коротко десь так.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. Я так розумію, що ви власне вже працюєте із інформацією в більш сучасному, технологічному власне розумінні. Зараз це великий виклик зокрема і через такий вибуховий розвиток штучного інтелекту. Ми зараз бачимо, що і вже на це починають реагувати в Європейському Союзі, в інших розвинутих раїнах. Наскільки власне ви знаєте, знайомі, вивчаєте оцей міжнародний досвід, наскільки він може бути аплікабельним в Україні? Якщо ви власне цим питанням цікавилися, щось, переконаний, що мали би.

СОЛОМАХА А.М. Дивіться, я проходив навчання, яке фінансувалося данським та шведським урядами по саме регулюванню і співрегулюванню. International Media Support, НІРОС, я був у так званій третій "Кальмарській групі" ІТР медіа. Тобто маю досвід, ну, як не досвід, а навчання щодо співрегулювання, саморегулювання – це те, чим я можу бути корисним в Громадській раді. Це точно.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую.

СОЛОМАХА А.М. ... (*нерозбірливо*) спеціальні знання якби. Ну, і готовий долучатися до інших, звісно, що там базові речі, як директиви проведення аудіовізуальні послуги, це теж якби знаю.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже.

Колеги, чи є питання? Колеги питань не мають.

Тому, пане Андрію, дуже дякую, ще раз, за ваше подання.

Зараз ми заслуховуємо всіх кандидатів, а після будемо визначатися. Вас повідомимо про результати. За будь-яких умов дуже сподіваюся на співпрацю. Дякую, що подалися.

СОЛОМАХА А.М. Дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. До побачення. Так. Дуцик Діана.

Добрий день, Діано. Дуже дякую за те, що ви подалися, я так розумію, вас офіційно подали як представницю Комісії з питань журналістської етики.

Ми зараз проводимо співбесіду з усіма кандидатами. Тут присутні всі власне члени комітету: пан Сергій, пан Євген, хто може бути присутній власне у нас на засіданні. Я би дуже вас зараз попросив у межах до трьох хвилин представити пріоритети як ви бачите свою роботу в Громадській раді. Після цього до двох хвилин питання-відповіді членів комітету. От ми в такому досить експрес форматі, але це дає повне розуміння про можливість і бажання співпрацювати. Тому, прошу.

ДУЦИК Д.Р. Звичайно, ми в комісії і не лише в комісії, бо я також працюю в громадському секторі.

Нормально чути? Бо тут дуже фонить, мені здається.

ЮРЧИШИН Я.Р. У нас чути добре.

ДУЦИК Д.Р. Добре. Ми, звичайно, скажемо так, для нас було би (*нерозбірливо*) ..., що комітет раніше, скажемо так, врахував (*нерозбірливо*) тому що сфера має дуже багато завдань, які треба сьогодні виконувати. Тому дуже раді, що (*нерозбірливо*) ... в комітеті і вважаємо, що потрібно зробити посильну підтримку роботи комітету в цих напрямках, в першу чергу стосується, звичайно, захисту журналістів, захисту свободи слова. Очевидно,

нам потрібно, у нас є дуже багато проблем пошуку балансу між свободою слова і національною безпекою. Ми всі розуміємо ці виклики.

Дуже багато уваги зараз приділяють темі оборони і я думаю, що мої знання в цьому сенсі, бо ми проводили величезне дослідження і я особисто цю тему простежую. Тому я думаю, що тут мої знання будуть (*нерозбірливо*), якщо будуть ці питання розглядати при комітеті.

Ну, про захист журналістів я вже сказала, бо ми не будемо зараз там переховуватись від викликів, з якими ми зараз зіштовхнулися останнім часом, маємо всі ситуації. Я думаю, тут теж дуже важливо ці речі належним чином комунікувати, для того щоб, як я вже вказала, знаходити ось цей баланс між свободою слова і національною безпекою.

Звичайно, як для членкині Комісії з журналістської етики для мене дуже важливо дотримання етичних професійних стандартів в медіасередовищі журналістському. І тут теж, мені здається, є поле для роботи. У нас теж часто виникають ситуації, які певною мірою є конфліктними. Я думаю, що комітет буде активно працювати (*нерозбірливо*), наша експертиза в тому сенсі буде (*нерозбірливо*)

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже.

В принципі, справді, дуже важливий зараз момент розвитку, підвищення етичних стандартів і зрозуміло, що ми як комітет тут можемо бути хіба, скажемо, майданчиком, помічником, бо це питання самих журналістів. Тому дякую за роботу в цьому напрямку, зокрема і від комісії.

Колеги, чи будуть запитання?

БРАГАР Є.В. Так.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так. Так, в пана Євгена запитання.

БРАГАР Є.В. Перше питання формальне. Від вашої громадської організації "Комісія з журналістської етики" подано дві кандидатури: перша – це ви, друга – це Гузь Сергій Іванович. Поясніть, будь ласка, чому саме дві кандидатури? І хто саме власне є пріоритетним від вашої громадської організації? Це перше запитання.

І друге запитання. Ви сказали про журналістську етику. Відразу скажу, що я є противником бану телеграму. Але скажіть, будь ласка, як ви вважаєте за можливе дотримання норм журналістської етики на платформах, на які не поширюються норми українського законодавства, які стоять за правовим полем України? Тобто ютуб, телеграм і так далі.

ДУЦИК Д.Р. Окей. Почну з формального питання по тому, хто головний. Мене подавав, я не знаю, чи написав наш Погорелов, але комісія мене подавала як основну кандидатуру, а Сергія як кандидата, який може бути, скажемо так, ... *(нерозбірливо)*, якщо може щось трапитися і я не зможу бути присутня або ще щось. То ось так це відбувалося.

Щодо телеграму. Так, це складне питання, але я маю на нього відповідь. Звичайно, я досить критична до телеграму, тому що ми знаємо ці виклики, але я також свідома того, що ми не можемо його просто закрити, забанити і не лише тому, що це неможливо технічно, а в першу чергу тому, що органи влади комунікують із суспільством через телеграм-канали. І змінити цю ситуацію, ну це дуже серйозний виклик, ми не можемо це зробити в один момент. Але яке може бути рішення для того, щоб покращити ситуацію? Тобто ми зараз, хоча насправді ... *(нерозбірливо)*, але онлайн-медіа почали реєструватися ... *(нерозбірливо)* як медіа. І цей процес контролює Національна рада з питань телебачення і радіомовлення. І тут дуже цікаві є прецеденти, тому що деякі редакції почали реєструвати також свої телеграм-канали як медіа. І мені здається, що сьогодні дуже важливим було би стимулювати всі наші офіційні, ну легальні медіа, які працюють як медіа, реєструвати в тому числі свої телеграм-канали для того, щоб було зрозуміло, що це є медіа, де працюють ... *(нерозбірливо)* які дотримуються етики і так далі. Мені здається, що тут роль комітету в тому числі також могла би бути такою стимулюючою і дуже важливою. Можливо можна було шукати і пошуки рішення законодавчо, але тут *(нерозбірливо)* в тому напрямку.

Тобто моє бачення таке, що ми маємо створити, скажімо так, чистий і прозорий *(нерозбірливо)* в телеграмі і будемо чітко розуміти, які медіа

працюють за стандартами, за етикою. І ота реєстрація, вона якраз, якщо будуть започатковані нормальні телеграм-канали, вона стимулюватиме ... *(нерозбірливо)* прозорості ... *(нерозбірливо)* Тому що ми думаємо, що ті медіа, які будуть зареєстровані, вони будуть мати преференції по акредитації і так далі. Але тут чому я і сказала, що комітет повинен цьому сприяти, тому що тут питання в тому, що комітет чисто з політичних міркувань не мав би стати ... *(нерозбірливо)* І тут в цьому напрямку треба працювати.

БРАГАР Є.В. Дякую.

Моя особиста думка, що навіть якщо ми забанимо телеграм, все одно це перекочує у Viber або у WhatsApp, і все одно там воно збережеться.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так, дякую дуже.

ДУЦИК Д.Р. Просто Viber і WhatsApp – це не російський контент.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дуже дякую.

У нас точно не буде можливості зараз провести глибинну дискусію, але у нас ще є питання від Сергія.

ШВЕЦЬ С.Ф. По-моєму, Діана Дуцик не потребує представлень додаткових, це раз. І я особисто ... *(нерозбірливо)* Тому у мене не запитання, у мене швидше репліка. І тому я особисто дуже задоволений, коли побачив твоє прізвище серед кандидатів. Так що бажаю успіху.

ДУЦИК Д.Р. Дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже.

На такій оптимістичній ноті будемо дякувати перш за все за участь. Ми сьогодні проводимо співбесіду з усіма, після того буде вже комітет визначатися, і ми надішлемо результати. Але за будь-яких умов дуже будемо вдячні за співпрацю і за допомогу експертну з боку твого, вашого нашому комітету.

Дуже дякую. Тоді до зв'язку.

ДУЦИК Д.Р. Дякую, до побачення.

БРАГАР Є.В. Одразу пропозиція по Гузю, що попередньо заступником.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ну, так, в принципі, логічно й виглядає.

Так, Сергій Гузь.

Доброго дня, пане Сергію.

ГУЗЬ С.І. Доброго дня.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ми від комітету дуже дякуємо вам, що ви подалися, як нам тут подали як дублюючого кандидата від Комісії журналістської етики. Але в будь-якому випадку ми хочемо з вами провести співбесіду. Тут присутні всі члени, власне, комітету.

ГУЗЬ С.І. Вітаю всіх.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ми зараз дуже коротко, в експрес-форматі, зважаючи на часові рамки, просимо вас представити ваші пріоритети в межах трьох хвилин за умови обрання вас до Громадської ради. І потім дві хвилини питання-відповіді від членів комітету. Будь ласка.

ГУЗЬ С.І. У мене вже є досвід роботи в Громадській раді при цьому комітеті в попередні роки, коли я був головою Національної спілки медіа журналістів. Якраз працював з розробкою законопроекту про доступ до публічної інформації. Головні пріоритети це: комітет, на мою думку, і Громадська рада мають грати таку ключову роль в захисті свободи слова як моніторингу за тим, що робить держава, чи функціонують закони, чи треба якісь зміни до законопроектів і захищати журналістів або медіа відповідно, якщо це буде потрібно. Тому що в останні роки трохи знизилась роль комітету і це, на мій погляд, шкодить журналістиці в Україні.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. Не можу з вами не погодитися, тому виправляємо цю ситуацію. Дуже дякую за готовність нас експертно підтримати.

Колеги, чи будуть запитання?

БРАГАР Є.В. Одразу скажу, що ви є дублюючою кандидатурою від громадської організації, Комісія з журналістської етики. Відповідно якщо ви не проти, то попередньо вносимо пропозицію зробити вас заступником члена Громадської ради.

ГУЗЬ С.І. Так-так.

БРАГАР Є.В. Влаштує?

ГУЗЬ С.І. Я готовий долучатися незалежно від того, будь-який статус, допомагати...

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. Тоді, пане Сергію...

ГУЗЬ С.І. ... член Громадської ради, а я вже як дублюючий. Так.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже, пане Сергію. Тоді ми сьогодні проводимо співбесіду з усіма, хто подався, і відповідно сьогодні вже повідомимо вас про результати нашого рішення. Ще раз дуже дякую. Сподіваємося на експертну співпрацю незалежно від будь-яких рішень. Ваш досвід точно нам буде необхідний.

Дякую дуже.

ГУЗЬ С.І. І я вам дуже дякую, що комітет включився нарешті... Гарна громадська рада. Дуже вам дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую. До побачення.

Так, Фомічов.

Так, Володимире, доброго дня. Дуже дякую, що подалися до нас в Громадську раду. Чи все добре чути, видно?

ФОМІЧОВ В. Так. Мене чути?

ЮРЧИШИН Я.Р. Так, тебе чути добре.

ФОМІЧОВ В. Дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ми зараз проводимо всі співбесіди з усіма кандидатами до членів Громадської ради, тут присутній весь склад власне комітету. Прохання до тебе оперативно, ми на "ти", бо знаємо один одного дуже давно, мені буде важко перебудуватися. Прохання в межах трьох хвилин про пріоритети роботи на позиції власне, на ймовірній позиції члена Громадської ради. І потім дві хвилини питання-відповіді від членів комітету.

Будь ласка.

ФОМІЧОВ В. Давайте я коротко представлю свою мотивацію. Я давно працюю в медіа. Я працюю, працював на Українському радіо, працюю зараз

в Liga.net і десь публікуюсь. Іноді є питання щодо того, що там, ну не можна це назвати, знаєш, там прямим якимось там тиском на журналістів, але я бачу, що там є якісь історії, коли там журналістам потрібно більше якоїсь там уваги, може там пріоритетизація там, щоб з ними спілкувались більше там, при тому, щоб слідувати для того, щоб не був якийсь там тиск, особливо на каналі (*нерозбірливо*) іншим. І, на мій погляд, це потребує якоїсь уваги. І ми хотіли би бути в Громадській раді, це для того, щоб бачити, як відбувається процес захисту журналістів зсередини і трохи на нього впливати.

У мене просто є гарний конект з різними колегами, які працюють в різних виданнях і, можливо, я знаю, що у мене вийшло б бути трохи таким комунікатором між колегами та Громадською радою. Мені здається, це теж була б хороша дуже історія.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, Володимире. Зрозуміло. Тобто для включення, власне, в сам процес захисту прав журналістів і вирішення якихось, скажемо так, не тих ситуацій, які би мали бути в Україні, зважаючи на нашу...

ФОМІЧОВ В. Дивіться, можливо, ви маєте таку (*нерозбірливо*) , як там масова інформація або медіа, які постійно займаються моніторингами А є, можу сказати як (*нерозбірливо*) , знаєте, не те, що там може виділити, ну, я працюю саме в медіа. (*не чути*)

ЮРЧИШИН Я.Р. Дивись, Громадська рада - це про залучення різного досвіду, бо чим різніший досвід буде, тим, в принципі, і більше шансів, що все буде добре. Дуже дякую.

Колеги, чи є запитання? Дякую, Володимире. Представлення відбулося так, що у друзів, колег запитань немає, тому тобі дуже дякую за те, що подався. Ми сьогодні проводимо співбесіди з усіма кандидатами і після завершення будемо визначатися. Тебе, звісно, повідомимо. В будь-якому випадку дякую, розраховуємо на співпрацю незалежно від рішення.

ФОМІЧОВ В. Дякую, до побачення.

ЮРЧИШИН Я.Р. Щасливо.

БРАГАР Є.В. Доброго дня, пане Дмитро.

КОМАРОВ Д.В. Вітаю, доброго дня.

БРАГАР Є.В. З вами спілкується Брагар Євгеній Вадимович – заступник голови Комітету з питань свободи слова. Я зараз і член комітету, секретар, Сергій Швець проводимо з вами співбесіду на кандидатуру до Громадської ради Комітету з питань свободи слова. І я би попросив би розказати вас про ваше бачення пріоритетів розвитку та діяльності Комітету з питань свободи слова в рамках трьох хвилин.

КОМАРОВ Д.В. Комітету? Не Ради, а комітету?

БРАГАР Є.В. Комітету.

КОМАРОВ Д.В. Ну, по-перше, бачу те, що плани, ну, коротше кажучи, комітет зараз, звісно, що в комітеті зараз всього 3 члени і робота...

БРАГАР Є.В. 4. Вибачте, 4.

КОМАРОВ Д.В. Так-так. Ну окремий не бере участі в засіданнях. У нього своя праця зараз. Ну робота така, тихесенька. Тобто, наприклад, ну от остання новина на сайті комітету стосується затримання Ткача і групи в Польщі. Але потім було ще одне затримання там же. І, наприклад, новини про це немає. Там дійсно трохи хайпова така собі ситуація дійсно, але ж сам факт. І звернення стосовно цього факту могло би бути. Ну наприклад. І так далі, і так далі, і так далі. Тобто я розумію, що ваших сил, так, ну не вистачає на те, щоб відслідковувати, реагувати і таке інше. Це по-перше. І може бути таке, що Рада могла би допомогти принаймні в тому, щоб відслідковувати...

БРАГАР Є.В. Заходами парламентського контролю.

КОМАРОВ Д.В. Наприклад, наприклад. По-друге, це моє бачення, я не бачив, от принаймні, якоїсь реакції комітету на те, що немає трансляції з Верховної Ради. Я знаю позицію, відношення Апарату Верховної Ради стосовно цього, але це таке собі. Я не згоден з цією позицією. Я не бачу позиції комітету стосовно того, що журналісти не присутні у Верховній Раді. Ну я не бачив принаймні. Може я щось і пропустив.

Те, що стосується свободи слова, так, я знаю, що Апарат намагається сформулювати щось типу "предгалереї" у Верховній Раді на третьому поверсі, але ж і цього немає, типу, зараз безпека і все таке інше, і тому ми не пускаємо. Але, на мій погляд, це не має ніякої логіки. Оце, на мій погляд, справа номер один насправді, бо це реальний утиск свободи слова, реальний утиск праці журналістів.

БРАГАР Є.В. Добре.

Тут до нас долучився Ярослав Юрчишин – голова комітету. І перейдемо до запитань від членів комітету.

Я бачу, що ви як представник громадської організації "Інститут рівних прав" займаєтесь захистом багатьох меншин різних, в тому числі національних, скажіть, будь ласка, чи є зараз у нас в Україні утиски прав національних меншин, прав інших меншин, гендерних і так далі? І як саме нам треба боротися саме в контексті свободи слова з цими утисками?

КОМАРОВ Д.В. Дивіться, якщо казати суто по закону, то можна деякі вчинки підв'язати під утиски свободи, утиски нацменшин, зокрема росіян. Це прямо є такі окремі моменти. Я їх в минулому році відслідковував.

Я вибачаюсь за свою українську мову, бо я, це трошки в мене...

БРАГАР Є.В. Я не проти, якщо ви будете російською.

ЮРЧИШИН Я.Р. На жаль, на комітеті...

КОМАРОВ Д.В. Ні. Краще я буду намагатися українською, своїм суржиком, але ж українською.

ЮРЧИШИН Я.Р. У нас офіційне засідання.

КОМАРОВ Д.В. Є зрозумілі причини, чому ми з цим стикаємося. Но это суто мелкие, мелкие очень детали, стосуються російськомовних, нет, не російськомовних, да, російськомовних або русских по походженню. Це таке є. Те, що стосується венгрів або болгарів, ну я такого не пам'ятаю. По крайній мере по документам, по законодавству я такого не пам'ятаю, якщо чесно. Але це трохи не моя спеціалізація.

БРАГАР Є.В. Ну ви ж представляєте відповідне ГО.

КОМАРОВ Д.В. Так. Розумієте, у кожного є своя спеціалізація. Тобто я як журналіст, який займається на міжнародному рівні, у мене трошечки свої особливості.

БРАГАР Є.В. Добре, дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже.

КОМАРОВ Д.В. Ярослав Романовичу, добрий день.

ЮРЧИШИН Я.Р. Добрий день! У нас комітет неодноразово висловлювався про те, що нам треба знайти форму доступу журналістів до Верховної Ради і зараз ми над цим працюємо. Дуже сподіваюся, що ваш досвід експертизи нам дозволить це робити ефективніше. І дозволю собі дещо коректніше висловитися, трансляції засідань є, просто вони не є прямими і не є в зручний для опрацювання час. Це теж виклик, але ми над цим працюємо.

Дуже вам дякую за те, що ви подалися до вас у Громадську раду. Зараз ми проводимо власне співбесіди з усіма імовірними кандидатами. Сьогодні заплановано вже остаточне голосування рішення по складу Громадської ради, а у колег питань вже немає, тому я вам ще раз дякую, що ви подалися. Ми вас повідомимо про результати. У будь-якому випадку будемо раді працювати з вами, з вашою експертизою незалежно від формату і можливостей. Гарзд?

КОМАРОВ Д.В. Дуже дякую вам. До побачення.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую. Навзаєм тоді. До побачення.

Так, в нас ще чотири. Васильняк Роман.

Добрий день! Пане Романе, дуже дякую вам за те, що ви подалися до нас на посаду члена Громадської ради. Тут присутні всі члени комітету, хто може бути присутній із об'єктивних причин. А зараз ми проводимо співбесіди з усіма кандидатами. І я вас попрошу у межах трьох хвилин представити ваші пріоритети, так як ви бачите свою роботу в Громадській раді. Після того дві хвилини питання-відповіді членів комітету, щоб ми вклалися в таймінг.

Почну з того, що дякую, що подалися, це важливо. Експертиза нам дуже і дуже необхідна. Будь ласка.

ВАСИЛЬНЯК Р.І. Мене звати Васильняк Роман Іванович, я адвокат, з 2011 року маю свідоцтво на зайняття адвокатською діяльністю, як правило, займаюся захистом прав журналістів в судах. Це моя основна діяльність і основний мій напрямок. Я є членом громадської організації "Платформа прав людини". Разом з колегами ми ведемо декілька різних проєктів, але всі вони пов'язані із захистом прав журналістів, це цифрові права, свобода слова, свобода вираження поглядів, ми ведемо лекції для журналістів, для громадських журналістів. У нас є проєкти щодо співпраці з правоохоронними органами, слідчими, прокурорами щодо посилення захисту прав журналістів по кримінальних справах. У мене є досвід представлення близько 50 справ журналістів різних у цивільних справах, ... *(нерозбірливо)* до Верховного суду і отримали позитивні рішення у судах Верховного Суду. Щодо топчиновників, які судились з журналістами. Тобто маю значний досвід саме судових справ. Тобто я маю уявлення, які є проблеми в захисті прав журналістів, свободи слова і які є проблеми у нас в Цивільному кодексі, Процесуальному кодексі і тому я думаю, що мій досвід був би можливо ефективний і можливо я міг би допомогти чимось вам у вашій роботі, маючи майже 10 років судового стажу, я маю на увазі як адвокат, і як члена громадської організації, яка теж займається виключно захистом прав журналістів.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже.

Тоді оперативно перше питання від мене. Що на вашу думку могло би посилити захист прав журналістів, як там, умовно кажучи, якісь законодавчі зміни можливо, чи якісь інституційні рішення, якісь робочі групи при правоохоронних органах, ефективні механізми парламентського чи цехового контролю? Що ви хотіли б зробити так, щоб точно мати результат підвищення якості розслідування справ і захисту прав журналістів?

ВАСИЛЬНЯК Р.І. По-перше, те, що ми і хочемо реалізувати, це співпраця з працівниками правоохоронних органів, з прокурорами щодо збільшення ефективності розслідування і притягнення до відповідальності осіб, які вчинили злочини проти журналістів. Це одне. Тобто відсутність покарання, воно породжує вседозволеність. Це така основна проблема, яка існує. Тобто посилення захисту прав журналістів треба починати з реального покарання тих, хто їх порушує. Це якщо Кримінальний кодекс. Щодо Цивільного, то необхідно посилювати відповідальність суддів за неналежні, скажімо так, рішення, які є очевидно, скажемо так, незаконними, бо ми знаємо, що деякі судді зловживають тим, що вони, одні і ті самі судді притягують журналістів до відповідальності, але за це не несуть ніякої відповідальності дисциплінарної і так далі. Тобто є робота, Вища рада правосуддя, робота з суддями, тому ми хочемо читати суддям певні лекції теж щодо цих справ. З правоохоронцями, з прокурорами, з слідчими потрібно працювати, потрібно їм роз'яснювати моменти важливі для того, щоб можна було б все-таки допомагати і захищати ... *(нерозбірливо)*

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. Колеги, чи є питання?

БРАГАР Є.В. Так, є питання. У нас прямо дуже значний період часу діяльності нашого комітету, коли його очолював Нестор Іванович, було головним завданням діяльності нашого комітету – це парламентський контроль за дотриманням прав журналістів, це напади на журналістів, 171-а стаття КК, 345-а прим.1, 347-а прим.1, 348-а прим.1. І більше того, за цей час я зрозумів одну дуже просту штуку, якщо є підстави для журналіста писати заяву по 345-ій прим.1, то краще все-таки, якщо вагається між 171-ою і 345-ою прим.1, то краще все-таки писати 345 прим.1. Більше того, це я всім раджу і може навіть ви це теж радите.

Більше того, я зіткнувся з величезною проблемою – з тим, що багато журналістів не знають своїх прав, як і громадяни. І ви як адвокат, мабуть, зі мною погодитеся. Як ви вважаєте, чи треба нам змінити формулювання певні

у цих статтях і як саме, які саме зусилля має докласти Комітет з питань свободи слова, щоб ці статті запрацювали значно краще?

ВАСИЛЬНЯК Р.І. Дякую за запитання.

Це один із цікавих напрямків, які ми хотіли б реалізувати. Ми займаємося дослідженням судової практики, саме реєстру судових рішень, і з цього робимо певну аналітику, в тому числі щодо притягнення до відповідальності кримінальної. І в цей час провести саме дослідження по цих статтях, і вже після того давати якісь рекомендації і якісь робити висновки. На певний час ми не проводили саме по цих статтях дослідження, але дякую, що ви на це звернули увагу. Я думаю, що ви можете на це теж впливати.

Ми зараз аналізуємо Закон про медіа, його імплементацію, а кримінальні справи – це теж один із пріоритетних напрямків, я вважаю, має бути. І ми готові долучатися до того, щоб надавати свої якісь рекомендації в цьому напрямку, щоб це було більш ефективно.

БРАГАР Є.В. Ну якщо вже згадали про Закон про медіа, скажіть про ваше ставлення до нього і чи варто до нього зміни вносити?

ВАСИЛЬНЯК Р.І. Я думаю, що зміни будуть вноситись, зараз ми і так уже на етапі написання нашого моніторингу. В принципі, він більш-менш, можна сказати, виконаний, імплементація, за рік.

БРАГАР Є.В. Романе Івановичу, ви представляєте зараз тут не ГО, ви тут подані як фізична особа, тому покажіть вашу власну думку, які саме ви би внесли, а не ваше ГО.

ВАСИЛЬНЯК Р. І. Насправді я подавався як від ГО "Платформа прав людини". Просто можливо мене неправильно зрозуміли з моєї заявки. Я подавався саме як член громадської організації "Платформа прав людини", а не як адвокат просто Роман Васильняк. Це я просто так звертаю увагу, тому що саме колеги мене і попросили податися на цей конкурс.

Щодо внесення змін. Наприклад, комунальні медіа взагалі не перереєструвались як медіа, бо їм надає можливість військовий стан цього не робити. І вони просто цього не зробили, ніхто. Тобто це такий момент, який,

от є така можливість не робити щось, вони це й не роблять, хоча насправді це нескладно і можна було це зробити. Ми написали більше 120 запитів і отримали відповіді, що ніхто цього не виконав. І всі посилались на одне: ну закон дозволяє, у нас військовий стан, ми можемо цього не робити. Це неправильно. Це неважко і це можна було б зробити.

БРАГАР Є.В. Дякую.

ВАСИЛЬНЯК Р.І. Все.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, пане Романе. Дуже дякую. Питань у членів комітету вже немає. Дякую за те, що ви подалися. Зараз ми проводимо співбесіди з усіма учасниками. Після співбесід будемо приймати рішення, вас про результати цього рішення повідомимо. В будь-якому випадку сподіваємося на експертну співпрацю. І ще раз дякую, що подалися.

ВАСИЛЬНЯК Р.І. Можна одне питання?

ЮРЧИШИН Я.Р. Так-так.

ВАСИЛЬНЯК Р.І. Дивіться, я подавався саме як від ГО "Платформа прав людини", бо я бачу, що немає цієї інформації навпроти мене, просто ви це врахуйте. Я не подавався як фізична особа просто окремо. Ми з колегами, це саме колеги мене попросили податися, це наша була ініціатива. Просто можливо я неправильно вказав в резюме, ну я вказував, що я член "Платформи прав людини", але я мабуть не вказав, що ми саме від них подаємося.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дивіться, дякую, це насправді не принципово. Це технічний момент. Ми його обов'язково врахуємо. Не переживайте.

ВАСИЛЬНЯК Р.І. Так. Дякую. До побачення, гарного дня.

ЮРЧИШИН Я.Р. До побачення.

Так, Петренко Галина.

Доброго дня, пані Галино. Ми вас бачимо, чудово. Чи ви нас чуєте? Пані Галино, чи ви нас чуєте? Чуєте, чудово. Добре, пані Галино. Дуже дякую, що ви подалися на посаду членкині Громадської ради при Комітеті Верховної Ради з питань свободи слова. Тут присутні всі члени комітету. Я

би дуже просив вас зараз десь до трьох хвилин розказати про ваші пріоритети на посаді ймовірної членкині Громадської ради при комітеті, ну а після того ще хвилинок дві – питання від членів комітету, якщо вони будуть. Будь ласка.

ПЕТРЕНКО Г.П. Дуже дякую. Вибачте, якщо я щось пропустила і не знала, що саме зараз комітет, тому що я на вулиці.

Мої пріоритети як членкині Громадської ради. Я працюю в громадській організації "Детектор медіа" вже 10 років. Я займаюся питаннями свободи слова, займаюся питаннями медіаграмотності, займаюся питаннями протидії дезінформації. І навіть в ті часи, коли триває повномасштабна війна, займаюся тими питаннями, щоб боротьба з дезінформацією не зашкоджувала свободі слова в Україні, щоб був цей баланс.

Ну, відповідно планую приділяти увагу всім цим питанням. Ми розуміємо, що є апетит у того, щоб зрозуміти, яким чином можна відстежувати, як розповсюджується інформація в соціальних мережах, яким чином зловмисні актори цим зловживають. Я би доклалася до того, щоб найкращим чином в найкращих європейських практиках запроваджувати у нас в Україні щось схоже до Digital Services Act, аніж просто в такій-то формі заборони, які можуть спасти на думку як перша реакція.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дуже дякую. Ну власне ми тут комітетом погоджуємося, що топорні заборони дуже слабо працюють, бо завжди на них є... Як це? Заборонений плід солодший. Тобто треба працювати з тим, щоб надавати якісну альтернативу. Дякую за активність власне у сфері медіаграмотності і протидії дезінформації.

Підкажіть, який би ви механізм бачили, який можна застосувати на те, щоб підняти власне рівень медіаграмотності, навиків фактчекінгу в українському суспільстві? Бо дуже часто, коли ми говоримо про якісь кроки на протидію дезінформації, власне пропозиція іде як зустрічна: піднімайте медіаграмотність. Звісно, це непростий процес, але може ви маєте якісь

рекомендації, що би можна було зробити з точки зору влади, з точки зору держави.

ПЕТРЕНКО Г.П. Ми, наприклад, щороку міряємо ... *(не чути)* Зараз ми порахували вже свіжий, але ще не презентували його. Він показує власне динаміку рівня медіаграмотності українських громадян. І було дуже великим сюрпризом, що рік тому за підсумками першого року повномасштабного вторгнення рівень нашого індексу, а ми ж методологію не змінювали до війни, під час війни, він зріс. І ми тоді говорили про те, що не треба дуже сильно радіти, це не говорить про те, що зросла медіаграмотність українських громадян, це говорить про те, що зросла впізнаваність поняття інформаційна грамотність і критичного мислення серед них, і що це хороший момент для того, щоб, якщо в них включилося оце от просто усвідомлення сприйняття цієї проблеми і якихось програм, проектів, спрямованих на це, що це просто хороший момент їх розвивати.

Можу сказати, що цього року цей індекс, який ми вже порахували, але ще не презентували, він, на жаль, просів. Тобто не спостерігається подальше зростання індексу або навіть якесь плато, але видно, що громадяни стають все більш і більш обізнаними в проблематиці, наприклад, фейків, яким чином вони їх розпізнають і які ресурси вони для цього використовують. Опитування всеукраїнське репрезентативне показує вже другий рік поспіль, що вони розпізнають бренди фактчекінгові українські, наприклад, StopFake, Детектор медіа, POP-Check і *(нерозбірливо)* Тому я би радила розвивати програми, державні в тому числі, в партнерстві з такими організаціями, просвітницькі програми. Ми зокрема зараз з "Фільтром" подали один проект на одне американське фінансування. Дуже сподіваємося, що нам його дадуть. Наша ідея цього проекту, який ми подали, полягає в тому, щоб залучати молодь до тієї от проблематики медіаграмотності і її просування. Тобто, наприклад, ми пропонуємо там робити конкурс для блогерів, які розповідають або якимось чином присвячують свій контент медіаграмотності. Тобто таким чином залучати їх і робити таке певне

мережування, щоб молоді про цю тему розказувала сама молодь, своєю мовою, у своїх каналах комунікації.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую. Дякую дуже. Колеги, чи є питання?

Так, пані Галино, питань у нас немає. Дуже дякуємо, що подалися. Зараз ми проводимо співбесіди з усіма кандидатами, опісля плануємо визначатися. В будь-якому випадку дуже дякуємо за вашу експертизу і сподіваємося на подальшу співпрацю.

ПЕТРЕНКО Г.П. Дуже вам дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Так. До побачення.

ГРИЦЕНКО І.Б. Ярослав Романовичу, я хочу внести пояснення. Я вже сьогодні цій пані дзвонила, вона не взяла трубку. І я попередила про це керівництво секретаріату.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ні, дивіться, в мене питань немає. Так. Ми знаємо, що ви повідомляли, а людина на вулиці. Ну як би... Є те, що є.

Так, друзі, у нас Наталія Георгіївна. І Зоя Кирилівна.

Ми тоді коли закінчаться співбесіди, обговорення без трансляції, потім включаємо трансляцію і голосуємо порядок денний, голосуємо склад. І завершуємо. Гарзд? Думаю, обговорення буде коротким.

ЗВОРИГІНА Н.Г. Доброго дня.

ЮРЧИШИН Я.Р. Доброго дня, Наталіє Георгіївно. Вітаємо вас на засіданні Комітету з питань свободи слова.

Дуже дякуємо, що подалися до нас як кандидатка до складу Громадської ради при комітеті. Тут присутні всі члени комітету.

Зараз я вас попрошу в межах трьох хвилин коротко розповісти про ваші пріоритети на посаді членкині Громадської ради, ну і після того короткі питання-відповіді членів комітету. Дуже закликаю до лаконічності, бо ми насправді досить обмежені в часі. Але дуже дякую, що подалися. Тому, будь ласка.

ЗВОРИГІНА Н.Г. Я вам дуже вдячна, що ви мене запросили, принаймні номінували на участь в комітеті. Я в журналістиці вже досить довго, більше

35 років, з 2015 року очолюю обласну газету "Запорізька правда". Шлях у цієї газети був дуже непростий, їй цього року має виповнитися 106 років. Розумієте, що це величезна робота, досвід і повага, і шана від нашої аудиторії. От єдиний момент зауважу, що на окупованій території наразі гауляйтер Запорізької області пан Балицький видає газету "Запорожская правда" на русском языке. Зрозуміло (да?), рівень цієї газети, наскільки це бренд Запорізького краю.

Моя мотивація, чому я хочу бути членкинею цього поважного органу, тому що я пройшла дуже великий шлях із своєю газетою в процесі роздержавлення і стикнулася з моментами, коли закон був недоопрацьований саме тому, що він не враховував отакі деталі в локальних медіа, як моє. Мені довелося відстоювати газету на рівні Верховного Суду України. І через те, що обласна рада наша, вона і наразі залишається непатріотичною, на мій погляд, ну, це моя особиста думка, і це та рада, яка знищувала мою газету, наразі за два роки вона жодного разу не зібралася для вирішення нагальних питань, не було за два роки, що широкомасштабна інтервенція відбувається, жодного рішення не було радою ухвалено на користь запоріжців.

Ну, ближче до теми якщо, то я окрім того, що очолюю газету, я ще маю дуже таку активну громадянську позицію, я одна із керівників нашої обласної організації Національної спілки журналістів України, я член секретаріату і член правління і веду дуже велику таку громадську роботу в цьому сенсі. Я виступаю за журналістську етику. В своїй газеті я дотримуюсь і до своїх колег ставлюся саме з погляду і з позицій журналістської етики. І я досі вважаю, що журналістика, преса – це "сторожовий пес" демократії.

І тому ми мусимо бути завжди, як-то кажуть, напоготові. Тоді у своїй роботі у нашій Громадській раді я буду намагатися не просто дотримуватися цих всіх головних моментів, а ще й наполягатимемо на тому, щоб при ухваленні якихось певних рішень, у першу чергу законодавчих, бо щось якісь моменти ми можемо вирішити у себе на місці – кожен відповідальний на своєму місці за певний шмат роботи, але що стосується якихось

законодавчих або інновацій, або якихось там норм, і треба все ж таки депутатам чути, я, до речі, дуже вдячна нашому депутату, у нас є такий запорізький депутат у Верховній Раді Сергій Штепа, він дуже багато часу і сил доклав до того, щоб зберегти оцей наш клейнод "Запорізьку правду" для Запорізького краю. Депутати могли спиратися ще на певні, скажімо, практичні якісь речі, засади, але з позицій, скажімо, проукраїнських, продержавницьких і патріотичних позицій. У нас доволі патріотична спільнота журналістська на Запоріжжі.

ЮРЧИШИН Я.Р. Пані Наталю, дуже дякую.

На жаль, час вийшов, але ми вашу мотивацію відчули. Демонстрація про "сторожових псів" демократії прозвучала навіть в самому ефірі. Дуже дякую.

Колеги...

БРАГАР Є.В. Одне запитання. Чому власне запізнились з подачею кандидатури?

ЗВОРИГІНА Н.Г. Справа в тому, що у нас дуже напружена обстановка в регіоні. І ви знаєте, що деякі... У нас по 8 годин... на добу тривають всякі ці тривоги і таке інше.

БРАГАР Є.В. Все. Причина поважна.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую пані Наталю.

Ми розуміємо, в яких умовах вам доводиться працювати, тому подвійна подяка за те, що ви подалися. Ми зараз проводимо власне співбесіду з усіма кандидатами, сьогодні заплановане голосування після співбесід. Ми обов'язково вам повідомимо про результати. Надзвичайно велика подяка за вашу роботу, особливо в таких складних умовах останніх, вже більше двох років. Миру і безпеки. Дуже сподіваємося на подальшу співпрацю.

ЗВОРИГІНА Н.Г. Навзаєм. Тримаймося, бо нам ще перемогу святкувати.

ЮРЧИШИН Я.Р. Це точно.

Дякую дуже. До побачення.

Шарикова Зоя.

Добрий день, пані Зою. Ми вас не бачимо, але ми вам чуємо. Але насправді тут головне ваші думки, образи, звісно, теж важливі.

Я вас вітаю на засіданні Комітету з питань свободи слова Верховної Ради України. Дуже вам дякую за те, що ви подали свою кандидатуру до складу Громадської ради... А зв'язку-то і немає.

Добрий день, пані Зою. Вирішили вас так набрати. Можемо власне починати з вами спілкуватися.

Дякую за те, що подали свою кандидатуру. Тут присутні всі члени, власне, комітету. Прошу вас оперативно в межах трьох хвилин розказати про ваші пріоритети на позиції ймовірної членкині Громадської ради, ну, а після того будуть питання від членів комітету, якщо ці питання будуть. Будь ласка.

ШАРИКОВА З.К. Звичайно. Ще раз, всім добрий день! Чесно кажучи, мене, як журналіста з чималим стажем дуже хвилюють особливо зараз у цей момент питання умов праці журналістів, умов власне навіть забезпечення нормальної діяльності журналістів, навіть фізично забезпечення діяльності журналістів. Чесно кажучи, мене страшенно вразила остання ситуація, коли в Польщі затримали наших журналістів із порушенням усяких можливих прав діяльності журналістів. Мене зразу зацікавило – чи вони зі своїми журналістами так ведуться, як вони повелися з нашими?

ЮРЧИШИН Я.Р. На жаль, так.

ШАРИКОВА З.К. Я бачила, як ... *(нерозбірливо)* за неї вдячна, але це просто обурлива ситуація. Тобто журналісти мають право робити речі, які їм дає закон, якщо вони нічого не порушують. Мені здається, нічого наші не порушували в тому числі.

Є у нас звісно серйозне законодавство для діяльності журналістів. На жаль, не всі інші особи, які повинні сприяти, на жаль, не всі це роблять, не всі забезпечують нормальну діяльність журналістів.

І ще одне. Є в суспільстві така думка, на превеликий мій жаль, що от, це навіть ще вчора мені доводилося це чути: зараз журналістики немає, є замовна журналістика. З цим категорично не погоджуюся. Знаєте, як писав колись один журналіст, уже не хочеться згадувати з якої країни, ми ту країну вже не визнаємо, він писав: справедливість – моє ремесло. Я думаю, справедливість – це має бути взагалі покликанням журналіста і він повинен цієї справедливості і цих речей, які покладено на нього таких обов'язків, дотримуватися.

Ще один із пріоритетів. Я – журналіст пишучий. Журналіст, яка працювала в багатьох друкованих засобах масової інформації, і я журналіст, яка народилася на Херсонщині, і я зараз маю звідти такі відгуки про те, що, господи, – кажуть мені мої однокласники, які залишилися на окупованій території, – а ми створили свою газетку "Нове життя", а як би нам зараз хотілося ту газетку хоча би в руки взяти. Це я про те, що якщо брати на загаль, мені дуже болить стан нашої друкованої преси, особливо в регіонах, особливо в маленьких містечках і містах. Люди чекають, не всі редакції мають можливість, як ми знаємо, друкувати, багато хто друкує завдяки великій допомозі різних інстанцій, друкується на Заході України, і тоді приходять сюди газети, я маю на увазі навіть херсонську газету "Новий день", яку друкує ... *(нерозбірливо)* І ці газети сприймаються з дуже великим ентузіазмом і їх чекають.

Умови для праці друкованих засобів масової інформації, особливо меншого рангу, аніж загальної державної, аніж, скажімо, обласного, умови складні, і їм дуже треба допомагати.

ЮРЧИШИН Я.Р. Пані Зою, дуже дякую.

ШАРИКОВА З.К. Останнє. Я вже не кажу про те, що не виконуються вимоги Закону про державну підтримку медіа, про те, що немає, ну, про передплату – це одвічний біль їхній, і не виконується норма закону, що ... більше 40 відсотків, ця норма не виконується, ця норма ігнорується, ... *(нерозбірливо)* в таких засобах масової інформації. Це коротко.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую за таку оперативність.

Колеги, чи є запитання?

ШВЕЦЬ С.Ф. Ну в мене швидше не запитання, а знову ж таки репліка.
Доброго дня, Зою Кирилівно, мене звати Сергій Швець.

ШАРИКОВА З.К. Вітаю.

ШВЕЦЬ С.Ф. Ми з вами знайомі ще з тих часів, коли ви очолювали пресслужбу Центральної виборчої комісії.

ШАРИКОВА З.К. Коли що було? Перепрошую.

ШВЕЦЬ С.Ф. Коли ви очолювали пресслужбу Центральної виборчої комісії.

ШАРИКОВА З.К. Центральної виборчої комісії. Так.

ШВЕЦЬ С.Ф. Я високо ціную ваш фаховий рівень і дуже радий, що ви є серед кандидатів до складу Громадської ради.

ШАРИКОВА З.К. Дякую щиро. Мені все одно болить наша професія і дуже хочеться відстоювати все, що стосується нашої професії, такої потрібної, дійсно потрібної для суспільства. Дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Пані Зою, не можу з вами не погодитися. Надзвичайно важливо, особливо в тих складних умовах, мати якісну журналістику і теж не можу з вами не погодитись, що в нас вона є. І нам як державі треба максимально сприяти в її розвитку.

Дякую ще раз за те, що ви подали свою кандидатуру до складу Громадської ради. Коротеньке питання: до нас ваші документи надійшли з невеликим запізненням. Підкажіть, які були причини.

ШАРИКОВА З.К. Тому що керівництво нашого фонду "Журналістська ініціатива", в якому я не є їхнім засновником, я є медіаекспертом, тому керівництво в Приштині зараз перебуває і є ця спеціальна програма, якою опікуються європейські структури, і вони зараз у Приштині і щось трошки з комунікацією складно.

ЮРЧИШИН Я.Р. Зрозуміло. Дякую.

ШАРИКОВА З.К. Були вихідні дні, отаким чином. Все наклалось на вихідні, на зв'язок і на те, що вони зараз там.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую дуже. Дуже дякую за ваше подання. Зараз ми завершуємо, власне, співбесіди. Після цього будемо приймати рішення. Вас обов'язково повідомимо. В будь-якому випадку сподіваємось на нашу з вами подальшу експертну співпрацю. Дуже дякуємо.

ШАРИКОВА З.К. І я вам дякую за увагу. Скажу, що комітет мені все ж таки трохи рідний, бо я провела в ньому одні з найкращих років своєї трудової біографії. Дякую.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякуємо. До побачення.

Тоді зараз коротенько вимикаємо трансляцію. Проговоримо наше рішення і після цього.

(Мікрофони вимкнено)

ЮРЧИШИН Я.Р. Добре. Друзі, у нас сьогодні по порядку денному фактично три питання. Перше, це розгляд кандидатур до складу Громадської ради. Друге, про затвердження заяв та звернень комітету. Наше традиційне питання, ми погоджуємо те, що було між засіданнями комітету. І третє, "Різне", в якому я повідомлю про зміну дати нашого "круглого столу" по доступу до фронту.

Хто за такий порядок денний, прошу голосувати.

ШВЕЦЬ С.Ф. За? Проти? Утрималися? Один відсутній. Одноголосно.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую.

Тоді за результатами співбесід пропоную затвердити членами Громадської ради (стосовно нашого першого питання) наступних кандидатів: Томіленка Сергія, Романюк Оксану, Кузьменко Лізу, Іванова Валерія, Погорелова Олексія, Типусяка Миколу, Попову Тетяну, Соломаху Андрія, Зворигіну Наталію, Шарикову Зою, Дуцик Діану, Фомічова Володимира, Комарова Дмитра, Васильняка Романа і Петренко Галину. І затвердити заступниками членів Гузя Сергія та Савчука Тараса. Хто за такий проект рішення, прошу голосувати. Хто за?

ШВЕЦЬ С.Ф. За? Проти? Утрималися? Один відсутній. Одноголосно.
ЮРЧИШИН Я.Р. Рішення прийнято.

Тоді про затвердження заяв та звернень Комітету з питань свободи слова. Пропоную підтвердити всі заяви. Хто за?

ШВЕЦЬ С.Ф. За? Проти? Утрималися? Один відсутній. Одноголосно.

ЮРЧИШИН Я.Р. В третьому коротенька інформація з організаційних питань. Перенесли наше засідання "круглого столу" з 26-го на 25-е. Тема та сама: доступ до лінії фронту. Будуть воєнкори, представники наших Збройних Сил. Буде відбуватися в Освіторії. Дуже всіх запрошую. Дуже важливий момент. Це в плані інформації. В 10:00. Понеділок, 10:00.

Друзі, це все, закриваємо наше засідання. Дуже дякую всім за плідну тривалу роботу.